

**Δρ Αλέξανδρος Καπανιάρης, Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου Πληροφορικής
(ΠΕ 86) ΠΕΚΕΣ Θεσσαλίας**

Youtube live και βίντεο μαθήματα: Επιμορφώνοντας εκπαιδευτικούς για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στις ειδικές συνθήκες του Covid-19

Περίληψη: Η εισήγηση παρουσιάζει καλές πρακτικές χρήση των βίντεο μαθημάτων (tutorials) για την εκμάθηση εργαλείων σύγχρονης, ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης καθώς και εργαλείων υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Επιπρόσθετα εστιάζει στην χρήση του youtube live για τη ταχύρυθμη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων για τα εργαλεία και το περιεχόμενο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην εργασία επίσης υπάρχουν προβληματισμοί για τη χρήση του βίντεο (tutorials, live streaming, βίντεο μαθήματα) και για το κατά πόσο μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη κοινοτήτων μάθησης και στην εμπέδωση μιας αναδυόμενης κουλτούρας εξ αποστάσεως μάθησης, ειδικά σ' εκπαιδευτικούς που οργανώνονται όπως στην περίπτωση της πανδημίας Covid-19.

Εισαγωγή

Η χρήση του βίντεο μέσω του youtube live (streaming) στο χώρο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών δεν είναι και τόσο διαδεδομένη ως μορφή σύγχρονης επιμόρφωσης. Εξάιρεση βέβαια αποτελεί η χρήση της υπηρεσίας του Πανελληνίου Σχολικού Δίκτυο (<https://video.sch.gr/live>) που χρησιμοποιείται για κάλυψη συνεδρίων, ημερίδων εκδηλώσεων και ενημερώσεων. Αντίθετα η χρήση λογισμικών σύγχρονης επικοινωνίας με δυνατότητα καταγραφή σε μορφή βίντεο που παρέχουν διάφορα λογισμικά (e-presence, webex, bigbluebutton, zoom, κ.ά.) χρησιμοποιείται είτε σε ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό περιβάλλον (moodle) ή για μαθήματα σύγχρονης εκπαίδευσης. Ωστόσο η χρήση του youtube live (streaming) στο χώρο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, διαφέρει τόσο στην διαδικασία επιμόρφωσης, όσο και στον τρόπο διάδρασης. Ειδικά για μαζικές εκπαιδευτικές επιμορφωτικές συναντήσεις – ενημερώσεις που μπορούν να οργανωθούν ταχύτατα και χωρίς τεχνικές ρυθμίσεις (εγκατάσταση λογισμικών) για τους εκπαιδευόμενους, απλά με

την χρήση μόνο ενός συνδέσμου φαίνεται πως αποτελεί μια καλή λύση με πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, κυρίως στην διάδραση.

Η πρώτη εμπειρία επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών Πληροφορικής Θεσσαλίας

Η χρήση του youtube live (streaming) στην περιφέρεια Θεσσαλίας πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά, τον Ιανουάριο του 2020, στο πλαίσιο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών Πληροφορικής (ΠΕ86) της Γ' Λυκείου που διδάσκουν το πανελληνίως εξεταζόμενο μάθημα της Πληροφορικής με θέμα τον Αντικειμενοστραφή Προγραμματισμό. Κατά τη διάρκεια της μετάδοσης στην οποία συμμετείχαν δύο Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου Πληροφορικής, δόθηκε η δυνατότητα σχολίων μέσω του chat που διαθέτει το κανάλι youtube. Ο ένας εισηγητής πραγματοποίησε την εισήγηση και ο συντονιστής της τηλεκπαίδευσης απαντούσε στο chat. Στην συνέχεια οι ρόλοι αντιστρέφονταν. Οι απαντήσεις ομαδοποιούνταν και είτε απαντιόνταν κατά τη διάρκεια της κανονικής ροής ή κατευθείαν στο chat, όπου είχαν πρόσβαση όλοι οι εκπαιδευόμενοι. Τα αποτελέσματα αυτής της επιμόρφωσης ήταν ικανοποιητικά, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν έμειναν αναπάντητα τα ερωτήματα των εκπαιδευτικών, δεν υπήρχαν τεχνικά προβλήματα και οι εντυπώσεις που καταγράφηκαν στο chat ήταν άκρως ενθαρρυντικές. Οι εκπαιδευτικοί που παρακολούθησαν την ζωντανή ροή ήταν 100, ενώ έως σήμερα το συγκεκριμένο βίντεο έχει ξεπεράσει τις 1100 προβολές.

Η εμπειρία επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Θεσσαλίας

Όταν προέκυψε το ζήτημα της μαζικής εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση αρχικά σε επίπεδο ασύγχρονης και στη συνέχεια σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης λόγω του ιού Covid-19, οι Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου κλήθηκαν σε ταχύτατο χρόνο να ενημερώσουν και να επιμορφώσουν Διευθυντές/ντριες σχολικών μονάδων παιδαγωγικής ευθύνης καθώς και τους/τις εκπαιδευτικούς της ειδικότητάς τους. Το εγχείρημα έγινε πιο περίπλοκο αν αναλογιστεί κανείς ότι ο/η κάθε Σ.Ε.Ε έχει στην παιδαγωγική του/της ευθύνη στην μεν Πρωτοβάθμια κατά μέσο όρο από 20-30 σχολεία, στη δε

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από 15-25 σχολεία. Συνεπώς αν καθένας/μία Σ.Ε.Ε επιχειρούσε να πραγματοποιήσει ένα πρώτο ενημερωτικό-επιμορφωτικό πρόγραμμα με τους/τις εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων παιδαγωγικής ευθύνης αρχικά θα χρειάζονταν τουλάχιστον 10-15 μέρες με δεδομένο ότι θα πραγματοποιούνταν δύο τηλεδιασκέψεις την ημέρα.

Σ' αυτή την έκταση κατάσταση επιλέχθηκε η οριζόντια επιμόρφωση-ενημέρωση των παρακάτω ομάδων εκπαιδευτικών της Θεσσαλίας:

- α) Εκπαιδευτικοί – Διευθυντές/ντριες Γυμνασίων
- β) Εκπαιδευτικοί - Διευθυντές/ντριες Λυκείων– Λυκείων (Γενικών & ΕΠΑΛ),
- γ) Εκπαιδευτικοί - Διευθυντές/ντριες Δημοτικών Σχολείων,
- δ) Νηπιαγωγοί,
- ε) Εκπαιδευτικοί σχολείων Ειδικής Αγωγής,
- στ) Εκπαιδευτικοί παιδιών σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες,
- ζ) Γονείς.

Οι συμμετέχοντες Σ.Ε.Ε. κάθε φορά ήταν διαφορετικοί και κάλυπταν όλες τις ειδικότητες. Μοναδική εξαίρεση ο Σ.Ε.Ε. Πληροφορικής (ΠΕ86) που λόγω ειδικότητας συμμετείχε και στις επτά επιμορφώσεις. Το περιεχόμενο της κάθε τηλεδιάσκεψης αφορούσε χρήση εργαλείων, σχεδιασμός περιεχομένου ανά ειδικότητα, ενημέρωση για το θεσμικό πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Έτσι σε πέντε ημέρες δόθηκε η δυνατότητα σε εκπαιδευτικούς και διευθυντές/ντριες να έχουν μια πρώτη ενημέρωση και κατεύθυνση αρκετά άμεσα. Λόγω των χιλιάδων επισκεπτών στις ζωντανές ροές το chat ήταν απενεργοποιημένο, μειώνοντας τη διαδραστικότητα της επιμόρφωσης (λόγω τεχνικών δυσκολιών), από την άλλη όμως πλευρά έδινε τη δυνατότητα χιλιάδων συμμετοχών.

Πλεονεκτήματα της χρήσης youtube live (streaming)

Τα πλεονεκτήματα που κατεγράφησαν από αυτή την πρακτική επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών τηρουμένων των συνθηκών που πραγματοποιήθηκε είναι:

- 1) Δυνατότητα παρακολούθησης της επιμόρφωσης σε πραγματικό χρόνο τουλάχιστον 1000 εκπαιδευτικών,
- 2) Δυνατότητα οριζόντιας επιμόρφωσης σε ελάχιστες ημέρες,
- 3) Δυνατότητα να παρακολουθήσουν την επιμόρφωση όσοι/ες εκπαιδευτικοί δεν

- ήθελαν ή δεν μπορούσαν τη συγκεκριμένη ώρα,
- 4) Δυνατότητα επανάληψης ή επιλογής συγκεκριμένων τμημάτων των εισηγήσεων στο ρυθμό του/της κάθε εκπαιδευτικού,
 - 5) Δυνατότητα παρακολούθησης των επιμορφώσεων από εκπαιδευτικούς και άλλων περιφερειών,
 - 6) Δυνατότητα δημιουργίας σειράς μαθημάτων (βιβλιοθήκη βίντεο) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν υπό συνθήκες και για επιμορφώσεις στην κανονική λειτουργία των σχολείων,
 - 7) Δυνατότητα πρόσβασης σε εκπαιδευτικό υλικό των Σ.Ε.Ε (παρουσιάσεις) που δημιουργήθηκε για αυτό το σκοπό μέσω της ιστοσελίδας του ΠΕ.Κ.Ε.Σ.,
 - 8) Δυνατότητα αύξησης των συνδρομητών του καναλιού του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. (από 15 συνδρομητές σε 1630 έως σήμερα),
 - 9) Δυνατότητα ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των Σ.Ε.Ε (συντονισμός, παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, δέσιμο ομάδας),
 - 10) Δυνατότητα για δράσεις εξωστρέφειας του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. (αντίκτυπος στην κοινωνία).

Μειονεκτήματα της χρήσης youtube live (streaming)

Τα μειονεκτήματα που κατεγράφησαν από αυτή την πρακτική επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών είναι:

- 1) Μειωμένη διαδραστικότητα (δεν υπήρχε η δυνατότητα διάδρασης είτε μέσω εικόνας – ήχου ή μηνυμάτων),
- 2) Απαιτείται συντονισμός των εισηγητών/τριών και των τεχνικών.

Συμπεράσματα

Η χρήση του youtube live (streaming) μπορεί σε ειδικές συνθήκες να αποτελέσει ένα πολύ αποτελεσματικό εργαλείο ενημέρωσης – επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, ειδικά στις περιπτώσεις που οι εκπαιδευτικοί πρέπει να λάβουν γρήγορη ενημέρωση και κάποιες πρώτες κατευθυντήριες γραμμές έχοντας έντονο στρες και προβλήματα διαχείρισης εργαλείων και περιεχομένου, όπως στην περίπτωση της οργάνωσης μαθημάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Επίσης χρήση του youtube live (streaming) μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε εξ αποστάσεως προγράμματα (ενσωματωμένος σύνδεσμος σε πλατφόρμες ασύγχρονης εκπαίδευσης). Το μεγάλο

όμως κέρδος της χρήσης αυτού του εργαλείου είναι η συμβολή στην ανάπτυξη κοινοτήτων μάθησης και στην εμπέδωση μιας αναδυόμενης κουλτούρας εξ αποστάσεως μάθησης. Τέλος η δημιουργία βίντεο μαθημάτων (tutorials) για την εκμάθηση εργαλείων σύγχρονης, ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης καθώς και εργαλείων υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, από εθελοντές εκπαιδευτικούς, βοήθησε σημαντικά την εκπαιδευτική κοινότητα, ενώ παράλληλα διεύρυνε το ζήτημα της αυτοοργάνωσης που είναι ο πυρήνας των κοινοτήτων μάθησης.

Κανάλι της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Θεσσαλίας:

<https://www.youtube.com/channel/UClrFFX1U6hqe-DRH6L63eoQ/featured>